

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Minister Van Ark

Deadline: 25-09-2020

Ministerie
Volksgezondheid, Welzijn
en Sport
Macro Economische
Vraagstukken en
Arbeidsmarkt

Ontworpen door

(10)(2e)

T (070) (10)(2e)
M (31) (10)(2e)
(10)(2e) @minvws.nl

Datum document

Kenmerk
1749424-210787-MEVA

Bijlage(n)

1. Presentatie LAMP (snelle testen COVID-19)
2. Brochure Lifestyle4Health

nota

(ter voorbereiding van een overleg)

Betreft	Kennismakingsgesprek CEO TNO
Vergaderdatum en tijd	29 september 2020 11:30 (mogelijk verschoven naar 10:30 uur)
Vergaderplaats	Webex of fysiek op VWS
Paraaf directeur	

1 Aanleiding en doel overleg

Op initiatief van Paul de Krom (CEO) is dit kennismakingsgesprek georganiseerd.

2 Deelnemers overleg

Paul de Krom (TNO) en mogelijk een stagiair
Liliane de Ruiter (MEVA)

3 Te bespreken punten

Het betreft een informeel kennismakingsgesprek maar waarschijnlijk zal Paul de volgende onderwerpen onder de aandacht brengen:

- TNO en COVID-19 activiteiten
 - Bijv. activiteiten rondom snelle testen
- TNO Healthy Living / Gezond Leven domein
 - Preventie (leefstijlgeneeskunde / Lifestyle4Health)
 - Biomedical Health / geneesmiddelen ontwikkeling (FAST)
 - Arbeid & Gezondheid
 - Digital Health
 - RIVM – TNO (milieu / gezondheid)
- Uitnodiging werkbezoek

4 Advies en toelichting

Achtergrond informatie

TNO is een zogenaamde TO2 instelling (net als bijv. Wageningen University & Research en Deltaris) en ontvangt jaarlijks via EZK de rijksbijdrage voor haar onderzoeksprogramma. VWS financiert niet direct mee aan het onderzoeksprogramma, zoals SZW, Defensie en I&W wel doen op basis van meejarige (deel)programma's.

TNO maakt regelmatig succesvol gebruik van de ZonMw programma's en speelt ook een belangrijke rol bij het Topsectorenbeleid (bijv. Topsector Life Sciences & Health). Met name het TNO domein 'Healthy Living' doet relevant onderzoek op VWS beleidsterreinen (bijv. op het gebied van Geneesmiddelen-ontwikkeling, e-health, Jeugd en Preventie). TNO is een vrij technologie-gedreven instituut waarbij gezondheidsonderzoek soms wat onderbelicht raakt.

TNO en COVID-19 activiteiten

TNO zet zich ook in m.b.t. corona-vraagstukken. Zij zijn bijv. betrokken bij het opschalen van testcapaciteit door het ontwikkelen van nieuwe testmethodes. Nieuwe, snelle testen komen dankzij TNO sneller beschikbaar. Ook worden mondkapjes getest en is een HowAmI-app ontwikkeld waarbij ze het welbevinden van werkend Nederland gedurende de crisis monitoren. Wekelijks worden adviezen geformuleerd en gedeeld om werknemers én werkgevers te helpen zo goed mogelijk te blijven functioneren in deze crisis.

Advies: TNO heeft zich flexibel en wendbaar opgesteld om in een crisissituatie mee te helpen aan urgente maatschappelijke uitdagingen. U kunt TNO complimenteren met hun inzet de afgelopen maanden.

Aandacht voor Preventie: Lifestyle4health

Bij TNO is er veel aandacht voor leefstijlgeneskunde en preventieve interventies die zich richten op individuele basis of in groepsverband. TNO is mede-initiatiefnemer van Lifestyle4Health (voorheen het Nederlands Innovatiecentrum voor Leefstijlgeneskunde). Leefstijlgeneskunde richt zich op de gepaste inzet van leefstijlinterventies in de behandeling van ziekte, de curatieve zorg dus, met als doel om de behandeling effectiever te maken tegen minder kosten (zie bijlage 2). Deze beweging steunen we vanuit VWS, maar er ontbreekt nog veel kennis over de uitvoering in de praktijk (hoe krijg je gedragsverandering tot stand). Daarnaast willen we niet onnodig 'medicaliseren'.

Om het Lifestyle4Health platform op langere termijn te laten functioneren en zo leefstijlgeneskunde op schaal te ontwikkelen, is volgens TNO structurele financiering nodig voor het organiserend vermogen, aanvullend op de in-cash en in-kind bijdragen van Lifestyle4Health partners. TNO komt binnenkort dan ook met een subsidieverzoek gericht aan u als Minister voor MZS en de Staatssecretaris. Het Preventieteam is goed aangesloten op dit verzoek. Er kleven echter nog wel de nodige haken en ogen aan: zoals de mogelijke versterking van het versnipperde onderzoeksveld op dit thema, de onderzoeksrol van de UMC's (als regionale academische motor) die we voor

Ministerie Volksgezondheid,
Welzijn en Sport
Macro Economische
Vraagstukken en
Arbeidsmarkt

Kenmerk
1749424-210787-MEVA

ons zien, het onderzoeksprogramma Leefstijlgeneskunde dat nu loopt via ZonMw en waarbij ZonMw verbindende rol speelt, de hoogte van het verzochte bedrag en het – op dit moment - ontbreken van VWS middelen. Deze kanttekeningen zijn met TNO besproken.

Advies: u kunt TNO complimenteren met de inzet op dit onderwerp en de samenwerking met de vele stakeholders die hierbij betrokken zijn. U kunt aangeven dat de Staatssecretaris en u het subsidieverzoek graag tegemoet zien en dat VWS hier zorgvuldig naar zal kijken.

Ministerie Volksgezondheid,
Welzijn en Sport
Macro Economische
Vraagstukken en
Arbeidsmarkt

Kenmerk
1749424-210787-MEVA

Biomedisch onderzoek / medicijn ontwikkeling en Maatschappelijk Verantwoord Licentiëren

TNO heeft de afgelopen jaren flink ingezet op faciliteiten en modellen om medicijnontwikkeling te versnellen en medicijnen daardoor sneller naar de patiënt te krijgen, zoals de Accelerator Mass Spectrometer in Leiden (AMS). Premier Rutte heeft op 27 mei een werkbezoek gebracht aan het Leiden Bioscience Park en de AMS van TNO.

Als medicijnontwikkeling wordt versneld dan dalen de ontwikkelkosten voor de industrie. Helaas vertaalt zich dat niet automatisch door in lagere marktprijzen, en dat zou wel het doel moeten zijn. Over deze problematiek is vanuit GMT eerder gesproken met directeur Healthy Living van TNO ([\(10\)\(2e\)](#)). Hij was van mening dat moleculonafhankelijke procesverbetering, zoals met behulp van de AMS, mogelijkheden biedt om met de industrie te praten over redelijke prijs of terugbetaling van publiek gefinancierd onderzoek.

Eerder heeft GMT aangegeven dit een belangrijk punt te vinden dat nog onvoldoende aandacht heeft gekregen in het Programma Biomedical Health en GMT heeft voorgesteld dit als nieuw doel op te nemen. Namelijk het ontwikkelen van een strategie om middels het aanbieden van ontwikkelprocesverbetering aan de industrie te komen tot afspraken over redelijke marktprijs voor de betreffende geneesmiddelen.

Dit zou ook aansluiten op een traject als Maatschappelijk Verantwoord Licentiëren waartoe in 2019 principes zijn verwoord door de NFU in samenspraak met veldpartijen, en waarvoor steun is vanuit EZK, OCW en VWS (in het kader van voorwaarden stellen aan het licentiëren van octrooien van publieke kennisinstellingen met het oog op de latere betaalbaarheid van die geneesmiddelen). De NFU en VSNU hebben deze principes verder geoperationaliseerd in een zgn. toolkit voor een licentieovereenkomst. Deze is eind augustus aangeboden aan VWS (DGCZ) in aanwezigheid van OCW en EZK. Op dit moment is een kamerbrief hierover in voorbereiding.

Advies: U kunt aandacht vragen voor dit betaalbaarheidsvraagstuk als TNO haar (met publiek geld gefinancierde) kennis ter beschikking stelt aan bedrijven. In dat kader kunt u ook benoemen dat de extra onderzoeksfinanciering vanuit VWS aan ZonMw tbv COVID19 vergezeld is gegaan met de voorwaarde dat de principes van Maatschappelijk Verantwoord Licentiëren worden toegepast. En dat daarnaast meer (ook internationaal) aandacht zal uitgaan naar het betaalbaarheidsvraagstuk van behandelingen in het kader van COVID19.

Vanuit EZK en VWS is er aan ZonMw een opdracht tot kwartiermaken voor het platform Future Affordable Sustainable Therapies (FAST) gegeven. Een rapport wordt over enkele weken verwacht en besluitvorming over de voortgang en vervolgstappen zal in het vierde kwartaal plaatsvinden. Kwartiermakers FAST zijn hierover ook in contact geweest met TNO Healthy Living en zien hen als een potentiële partner. Paul zal aangeven dat een impuls nodig is en dat FAST hiervoor een goed vehicel biedt.

Ministerie Volksgezondheid,
Welzijn en Sport
Macro Economische
Vraagstukken en
Arbeidsmarkt
Kenmerk
1749424-210787-MEVA

Advies: U kunt aangeven dat het goed is dat TNO contact met de FAST kwartiermakers onderhoudt over hun rol in FAST en dat daarin mogelijkheden liggen voor een mooie samenwerking.

Arbeid en Gezondheid, Digital Health en TNO/RIVM

Ook op de thema's Arbeid en Gezondheid en Digital Health doet TNO relevant onderzoek. Voor VWS is het RIVM vaak het kennisinstituut waaraan gedacht wordt en veel mee samengewerkt wordt. TNO staat, ook vanwege zijn positionering (onder EZK) verder af van het departement. Het RIVM en TNO proberen, bijv. bij het milieudomein, om hun werkzaamheden onderling goed af te stemmen.

Advies: u kunt aangeven dat het er vanuit VWS mogelijk meer aandacht voor het werk en de expertise van TNO zou kunnen zijn. De contacten met het Healthy Living domein zijn goed en er wordt gewerkt aan het verbeteren van de aansluiting met de verschillende beleidsdirecties, bijvoorbeeld door het afstemmen van de verschillende jaarplannen. Dat TNO en RIVM onderling kennis uitwisselen en afstemmen is goed om te horen.

Uitnodiging werkbezoek

Een werkbezoek van minister Bruins eerder dit jaar is vanwege de coronacrisis niet doorgegaan. TNO heeft u de uitnodiging gedaan om langs te komen. Het advies vanuit directies Communicatie en GMT is dit keer negatief geweest. Wel is een werkbezoek van directie GMT voor november gepland.

Strategisch Plan 2022-2025

TNO is recent het traject gestart om input voor het Strategisch Plan voor 2022-2025 op te halen. VWS zal hiervoor een gesprekspartner zijn.

Advies: u kunt aangeven dat de contacten met het Healthy Living domein van TNO als zeer prettig worden ervaren. Daarbij kunt u benoemen dat u hoopt dat de expertise van TNO op de Gezondheid & Zorg onderwerpen een mooi vervolg krijgt in het volgende Strategische Plan.